

**MEMÒRIA DE SANT CUGAT:
PASSAT, PRESENT I FUTUR DE LA
NOSTRA AGRICULTURA**

**UNITAT DIDÀCTICA
3er curs d'Educació Secundària
Obligatòria**

**Mariona Espinet, Montserrat Bachs, Dolors Bosch,
Raquel Molina**

**Institut d'Educació Secundària Joaquina Pla i Farreras
Facultat de Ciències de l' Educació, Universitat Autònoma de
Barcelona**

**Grup d'Educació per la Sostenibilitat al llarg de la vida, Sant
Cugat del Vallès**

Ajuntament
de SantCugat

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

MEMÒRIA DE SANT CUGAT: PASSAT, PRESENT I FUTUR DE LA NOSTRA AGRICULTURA

UNITAT DIDÀCTICA 3er curs d'Educació Secundària Obligatòria

Mariona Espinet, Montserrat Bachs, Dolors Bosch, Raquel Molina

**Institut d'Educació Secundària Joaquina Pla i Farreras
Facultat de Ciències de l' Educació, Universitat Autònoma de Barcelona
Grup d'Educació per la Sostenibilitat al llarg de la vida, Sant Cugat del Vallès**

Febrer 2010

**MONOGRAFIES D'EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT A
SANT CUGAT DEL VALLÈS**

4

Monografies d'Educació per a la Sostenibilitat a Sant Cugat del Vallès, nº4

© M.Espinet, M.Bachs. M. Bosch, R. Molina, 2010
©Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2010
© Universitat Autònoma de Bracelona, 2010

Memòria de Sant Cugat: passat, present i futur
de la nostra agricultura. Unitat Didàctica 3r curs
d'Educació Secundària Obligatòria.

ISBN 84-920738-3-7

INDEX

1. INTRODUCCIÓ: Per a què aquesta unitat didàctica?.....7

- 1.1- L'Educació per a la Sostenibilitat: una necessitat i un repte
- 1.2- Sant Cugat del Vallès, un municipi que aposta per a l'Educació per la Sostenibilitat
- 1.3- L'Agenda 21 Escolar: una eina per a totes les escoles del municipi
- 1.4- Treballar al voltant dels temes rellevants del municipi.
- 1.5- L'Educació per a la Sostenibilitat és cosa de tots
- 1.6- Recuperar les fonts històriques com a eines per ajudar a dibuixar un futur sostenible: Treballar el diàleg intergeneracional a Sant Cugat del Vallès
- 1.7- Proporcionar material didàctic per compartir i engrescar a d'altres docents a provar-lo

2. EL CONTEXT: L'IES Joaquina Pla i Farreras.....11

- 2.1- Introducció
- 2.2- Filosofia educativa del centre
- 2.3- Recursos organitzatius del centre

3. PROGRAMACIÓ: Competències, objectius, i continguts.....17

- 3.1- Selecció de competències. Objectius i continguts de la UD
- 3.2- Seqüència d'activitats
- 3.3- Descripció de les activitats

4. ACTIVITATS: Material didàctic per a l'alumnat.....25

Activitat 1: Detecció d'idees prèvies: Què sé, penso i sento sobre l'agricultura?

Activitat 2: Presentació i diàleg al voltant dels objectius de la unitat

Activitat 3: Passegem per la història de l'agricultura

Activitat 4: Llegim el paisatge: Coneguem l'agricultura de mercat i de subsistència

Activitat 5: Analitzem l'ocupació del territori del Vallès Occidental

Activitat 6: Llegim fotografies aèries per conèixer el creixement de la nostra ciutat

Activitat 7: Ens fem preguntes al voltant de l'agricultura a Sant Cugat.

Activitat 8: Com podem fer una entrevista als pagesos del municipi? Convidem un especialista en recerca basada en fonts orals: "Mil veus dels nostres avis"

Activitat 9: Convertim el gimnàs de l'institut en una taula rodona

Activitat 10: La nostra càmera visita "el petit museu agrícola d'en Jaume Grau"

Activitat 11: Sortida al Parc rural de Torre negra (Activitat del PDE)

Activitat 12: Anàlisi del conflicte de Torre negra a partir d'articles periodístics

Activitat 13: Preparem un debat sobre el conflicte de Torre Negra

Activitat 14: Fem el debat

Activitat 15: Escrivim un article d'opinió per la revista del nostre institut sobre el conflicte de Torre Negra

Activitat 16: Ara que en sabem tant!: Elaborem un vídeo per les Jornades de Patrimoni Viu 2009: Sant Cugat Vinyes i Blat del Museu de Sant Cugat del Vallès

Activitat 17: Ens conviden a les jornades i formem part de la taula rodona

5. BIBLIOGRAFIA:Referències comentades.....61

5.1- Sobre els canvis de Sant Cugat del Vallès

5.2- Sobre l'activitat agrícola a Sant Cugat del Vallès

5.3- Sobre el conflicte de Torre Negra

5.4- Sobre la realització d'entrevistes per a recuperar les fonts històriques

5.5- Material audiovisual

6. DVD: Una narración visual de l'experiència.....67

1- INTRODUCCIÓ: Per a què aquesta unitat didàctica?

1. 1. Introducció: Per a què aquesta unitat didàctica?

1.1- L'Educació per a la Sostenibilitat: Una necessitat i un repte

Sempre que parlem de sostenibilitat ens solem centrar en el planeta... I és que avui, més que en cap altre període de la història de la humanitat vivim amb una consciència col·lectiva pessimista sobre, per una banda, la continuïtat d'aquest planeta, i per l'altra sobre les conseqüències de la nostra activitat humana en aquest desenvolupament. El pessimisme, basat en la por al futur i en la mala consciència sobre la nostra responsabilitat, no ha estat mai un bon aliat de l'educació. I és que mai, tant com ara, es veu clarament que un canvi en el nostre estil de vida és totalment necessari. Per sort, els professionals de l'educació se situen còmodament davant del repte de produir canvis en els nostres nois i noies! Aquest són canvis d'actituds i valors, però també de coneixements i de maneres d'actuar, és a dir: de participar activament des d'una ciutadania crítica i responsable amb el medi. Una escola compromesa amb l'educació per la sostenibilitat s'entén com un lloc per aprendre a viure i a relacionar-se amb l'entorn proper per canviar-lo.

Aquesta Unitat Didàctica vol ser una petita eina pel professorat per a contribuir a l'Educació per la Sostenibilitat del seu alumnat d'educació secundària.

1.2- Sant Cugat del Vallès, un municipi que aposta per a l'educació per la sostenibilitat

Sant Cugat del Vallès és un municipi amb unes característiques que el fan força diferent dels altres municipis del Vallès Occidental. Per una banda, es tracta

1- Introducció: Per a què aquesta unitat didàctica?

d'un municipi amb un model urbà difús on grans extensions de terreny s'utilitzen per a habitatge particular. Això fa que les necessitats de transport, el consum d'aigua, i el funcionament de la recollida d'escombraries sigui força complex i car. Per altra banda, es tracta d'un municipi amb una elevada natalitat i per tant amb una població jove, d'un nivell socioeconòmic força elevat i amb un gran potencial cultural, productiu i associatiu. Finalment, el municipi inclou una xarxa d'espais d'interès natural àmplia i diversa que ha constituït l'escenari de lluites ciutadanes per a la conservació del territori. La voluntat del consistori s'ha manifestat clarament cap a la potenciació de la innovació tecnològica i econòmica així com per a la sostenibilitat. L'alcalde mateix participa activament en l'educació per a la sostenibilitat, tot realitzant conferències sobre la importància del canvi climàtic als centres educatius i donant suport a programes d'educació ambiental i d'educació per a la sostenibilitat a nivell municipal.

Aquesta Unitat Didàctica és un petit exemple de com els professionals de l'educació poden contribuir a l'Educació per la Sostenibilitat dels ciutadans adolescents del nostre municipi

1.3- L'Agenda 21 Escolar: una eina per a totes les escoles del municipi

L'ajuntament de Sant Cugat del Vallès, i més concretament la regidoria de Medi Ambient, en col·laboració amb la regidoria d'Educació, ha desenvolupat un programa específic per a les escoles del municipi, l'Agenda 21 Escolar de Sant Cugat del Vallès. Aquest programa pretén aportar eines a les escoles per a desenvolupar programes d'educació per la sostenibilitat a través de l'establiment d'un conveni amb cada escola a tots els nivells educatius. El programa també ofereix un context pel treball en xarxa de totes les escoles del municipi emmarcat en el Pla de Formació Permanent del Professorat del Servei Educatiu del Vallès Occidental de la Generalitat de Catalunya. És així que s'ha constituït el grup de treball d'*Educació per la Sostenibilitat al Llarg de la Vida* que recull els representants de totes les escoles acollides al programa d'Agenda 21 Escolar del municipi des de les escoles bressols i les escoles d'educació infantil i primària, fins els centres que imparteixen ESO i Batxillerats.

L'Agenda 21 Escolar de Sant Cugat del Vallès proposa a tots els centres educatius del municipi un treball en xarxa a llarg termini on a través de l'intercanvi i la col·laboració entre els professionals de l'educació sigui possible dur a terme projectes d'educació per a la sostenibilitat. El programa acull la diversitat de centres i respecta els seus trets diferenciadors, però a l'hora promou línies de treball conjuntes de manera que sigui possible afrontar reptes comuns i desenvolupar línies d'acció cada vegada més coherents i continuades a totes les etapes de l'educació dels nostre alumnat. El programa també promou la participació tant dels mestres i professorat com dels educadors

ambientals responsables d'activitats d'educació ambiental tant dintre com fora de l'escola.

Aquesta Unitat Didàctica constitueix un exemple realista de material didàctic produït pels docents que han participat en l'Agenda 21 Escolar de Sant Cugat en col·laboració amb altres professionals de l'educació i d'altres camps

1.4- Treballar al voltant dels temes rellevants del municipi: El cas de l'agricultura i Torre Negra a Sant Cugat del Vallès

Educar per la sostenibilitat suposa desenvolupar en els nostres alumnes una competència per a la comprensió de la realitat social en la que viuen i de les seves dimensions més globals. Educar per a la sostenibilitat implica també treballar la competència de cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural com la nostra. Finalment, en educar per la sostenibilitat els docents assumeixen la tasca d'ajudar l'alumnat a trobar maneres de contribuir en la millora de la nostra realitat social més propera.

Conscients de la complexitat i ambició de la tasca d'educar per a la sostenibilitat, el grup de treball d'*Educació per la Sostenibilitat al Llarg de la Vida* ha optat per centrar-se en un àmbit social important: l'agricultura a Sant Cugat. Per una banda, l'agricultura és avui un dels àmbits socials més conflictius i a l'hora més importants del nostre planeta. Per una altra banda, a nivell local l'agricultura va ser fins fa molt poc temps l'activitat productiva més important dels ciutadans del nostre municipi. Finalment, pensem que el futur del nostre poble i país pot dependre de la capacitat que tinguem de desenvolupar una activitat agrícola més justa amb els seus treballadors, més ecològica en els sistemes de producció, i més educativa en la seva manera de comunicar-se i relacionar-se amb la resta de la societat.

Aquesta Unitat Didàctica aporta eines pel professorat de secundària per treballar de manera crítica una agricultura més arrelada al medi

1.5- L'Educació per la Sostenibilitat és cosa de tots

L'Educació per la Sostenibilitat té una vocació d'implicació local tot desenvolupant una visió global dels problemes que afronta. Aquest treball no és pot fer de manera aïllada, sinó que necessita la col·laboració dels diferents agents del municipi. Les propostes de treball que desenvolupa el grup de treball d'*Educació per la Sostenibilitat al Llarg de la Vida* es caracteritzen per obrir-se a la realitat municipal, per reconèixer la capacitat educadora que tenen tots els agents del municipi, i per animar la seva participació en l'educació del nostre alumnat.

En la proposta d'Unitat Didàctica que us presentem hi han col·laborat els educadors ambientals del programa PDE (Pla de Dinamització Educativa) de Sant Cugat del Vallès, els educadors i director del Museu de Sant Cugat del

Vallès, investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona, ciutadans de Sant Cugat amb coneixements d'agricultura local i finalment els nois i noies i el seu professorat de l'IES Joaquina Pla i Farreras de Sant Cugat del Vallès.

1.6- Recuperar les fonts històriques com a eines per ajudar a dibuixar un futur sostenible: Treballar el diàleg intergeneracional a Sant Cugat del Vallès

La comprensió dels problemes del nostre municipi no es pot assolir sense adquirir una mirada històrica. El passat ens aporta eines per comprendre el present i poder fer propostes de futur. Accedir a les fonts històriques de l'agricultura a Sant Cugat del Vallès no resulta fàcil per un docent, ja que es troben disperses i sovint no es disposa de temps suficient per a accedir-hi. Una font històrica de gran valor humà són els testimonis de la gent gran que viu a Sant Cugat del Vallès. Aquestes persones disposen del temps i la motivació necessària per apropar als nostres adolescents a la memòria històrica, a testimonis fotogràfics, a objectes i eines diverses utilitzades en l'agricultura del passat, a textos escrits de gran valor històric etc. Per això cal educar els nostres alumnes en la realització d'entrevistes i interaccions satisfactòries entre persones de diferents edats que conviuen en el municipi.

Aquesta Unitat Didàctica pretén aportar eines al professorat per ajudar els alumnes a desenvolupar un diàleg intergeneracional amb la gent gran del municipi que aporta un coneixement sobre l'agricultura del passat a Sant Cugat del Vallès.

1.7- Proporcionar material didàctic per compartir i engrescar a altres docents a provar-lo.

Compartir la feina educativa és sempre una tasca difícil. Els docents del nostre municipi fan una feina de gran valor que cal difondre i compartir. La unitat didàctica que aquí es presenta és el resultat del treball d'un equip de docents del departament de ciències socials de l'institut Joaquina Pla i Farreras durant el curs 2008-9. Aquests docents es varen animar a realitzar una temàtica tradicional en el currículum de 3er d'ESO com és l'agricultura d'una manera diferent i en col·laboració amb altres agents del municipi. El treball va ser intens, però també gratificant per part de tothom! El recull de la feina feta és la unitat didàctica que presentem i que pot ser un punt de partida per a animar dissenyar-ne d'altres i portar-les a les seves aules, tot utilitzant els recursos del municipi com són les fotografies i retalls de premsa local, el material històric, els testimonis orals, i les activitats del PDE.

Aquesta Unitat Didàctica és una invitació a altres docents de ciències socials dels IES de Sant Cugat a utilitzar-lo i enriquir-lo tot fent servir els recursos que li ofereix el municipi.

2- EL CONTEXT: L'IES Joaquina Pla i Farreras

2. EL CONTEXT: L' IES JOAQUIMA PLA I FARRERAS

2.1- Introducció

Aquesta programació està adequada al context educatiu de l'IES Joaquina Pla i Farreras, institut que està ubicat al barri de Sant Francesc, una zona industrial del municipi de Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental).

El centre és va inaugurar al curs 2000-01 amb tan sols dos grups de 1er d'ESO i un de 3er. A l'actualitat, en el curs 2008-09, l'institut disposa de quatre línies de 1er i 2on d'ESO i tres línies de 3r i 4t. Això suposa que en aquests moments per l'etapa de la ESO tenim un total de 368 alumnes, dels quals 199 són nois i 169 són noies. Pel que fa al batxillerat, el primer l'integra un conjunt de 30 alumnes i el segon, més reduït encara, un total de 18 estudiants. L'alumnat del centre prové sobretot, dels barris de Sant Francesc i de Coll Favà, i en la majoria dels casos s'incorporen després d'haver cursat la primària en un dels tres centres adscrits. A partir de les estadístiques facilitades per la secretaria de l'institut sobre les dades corresponents a la matrícula dels alumnes que fan referència al nivell socio-cultural, al sector ocupacional dels tutors i a la llengua familiar, podem afirmar que l'alumnat del nostre centre és d'un nivell socio-econòmic mitjà, essent el 22,5% de la totalitat dels alumnes de procedència estrangera, sobretot d'Amèrica llatina i del Marroc.

2.2- Filosofia educativa del centre

L'IES Joaquina Pla i Farreras té com a *missió* oferir un servei educatiu públic que doni resposta a les necessitats i aspiracions de l'alumnat i de les seves famílies, impartint una formació integral de qualitat en coneixements i en valors.

La *visió* del centre és la d'un centre actiu, emprenedor, que vol:

- Donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat per tal d'obtenir un alt grau d'èxit escolar sent un referent en l'entorn social de Sant Cugat.
- Formar persones que es puguin inserir socialment com a futurs ciutadans participatius i crítics.
- Respectar i valorar la diversitat acadèmica, cultural i social dels alumnes, fomentant la igualtat d'oportunitats.
- Fer de les TIC una eina perquè tot el professorat, amb la formació tècnica adient, introdueixi noves metodologies configurant el model d'aprenentatge del segle XXI.
- Crear un clima agradable de convivència, basat en el respecte mutu i la bona comunicació entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Desenvolupar mecanismes d'autoavaluació que permetin revisar, actualitzar i replantejar les metodologies i estratègies d'aula i la coherència pedagògica a través del treball en equip del professorat.
- Estimular els alumnes perquè siguin capaços d'expressar-se amb altres llengües fomentant l'intercanvi entre centres per conèixer les diverses realitats culturals.

Els *valors* que aquest institut considera adequat fomentar i potenciar són:

- La igualtat d'oportunitats.
- La responsabilitat amb el compromís.
- L'actitud positiva cap al treball, l'esforç i l'aprenentatge.
- L'esperit de millora constant i d'innovació.
- La creativitat, autonomia i pensament crític.

- L'acolliment i la integració.
- La convivència i la resolució dialogada dels conflictes.

2.3- Recursos organitzatius del centre

El centre compta amb diferents recursos per tal de donar resposta a les directrius assenyalades anteriorment: Pel que fa als recursos externs amb els que el centre treballa podem destacar els Serveis Educatius, el CSMIJ i Serveis Socials. En quant als recursos interns el centre disposa d'Aula Oberta (durant el curs 2008/09 vinculada amb un projecte d'aprenentatge-servei amb l'esport com a motor), USEE, Aula d'Acollida, Associació Esportiva, Estudi Assistit i altres recursos que ajuden a l'assoliment dels objectius fixats en el Projecte Educatiu de Centre.

En aquests moments s'estan duent a terme diferents **projectes educatius** que estan en la línia de la missió del centre i que ajuden en la consecució de la visió i els valors que es volen fomentar:

- **Pla d'autonomia de centre**, treballa en la línia de l'assoliment de tres grans objectius: la millora dels resultats acadèmics, la imatge del centre i la cohesió social amb la planificació, implantació i avaluació de diferents activitats.
- **Pla Educatiu d'Entorn**, és un pla que complementa i reforça l'acció educativa dels centres amb la col·laboració de diferents serveis i recursos municipals i d'altres institucions o entitats d'àmbit social, cultural o esportiu.
- **Projectes d'innovació tecnològica**, que té com a objectiu integrar les TIC en els processos d'ensenyament i aprenentatge i facilitar als alumnes l'adquisició d'habilitats informacionals.
- **Mediació i convivència**, té com a objectiu resoldre els conflictes entre membres de la comunitat educativa, especialment els derivats de la convivència diària afavorint el diàleg entre les persones implicades.
- **Reutilització de llibres**, projecte que consciència als alumnes de l'ús responsable del material escolar i facilita que les famílies només hagin de fer una despesa de llibres durant tota l'escolarització.

Per dur a terme el programa educatiu l'equip directiu i de coordinadors del centre potencien el diàleg des de l'organització i funcionament de diferents estructures de participació, comissions i grups:

- **Comissió pedagògica:** grup amb capacitat d'intervenir, participar i implicar-se en la gestió i les decisions important del PEC, PCC, així com en les mesures d'atenció a la diversitat.
- **Comissió d'atenció a la diversitat:** té com a objectiu atendre i canalitzar les demandes d'atenció a la diversitat que provenen dels equips docents, per tal de determinar la modalitat de suport més adient per a cada alumne/a.
- **Comissió del Pla d'Autonomia de Centre:** pretén assolir els objectius marcats pel Departament d'Educació: millora dels resultats acadèmics i millora de la cohesió social i l'establert pel centre: millora de la imatge del centre. Es fixen també les estratègies i activitats previstes per assolir-los i els sistemes d'avaluació corresponents.
- **Comissió de Competències Bàsiques:** comissió creada amb professors representants de tots els departaments per engegar la nova línia educativa amb els nostres alumnes.
- **Comissió de sostenibilitat:** creada amb professors i alumnes per transmetre consciència ecològica i sostenible i fer un ús responsable dels recursos del centre.
- **Comissió de convivència:** és un mecanisme que recolza la feina dels professors i els tutors davant de l'aparició de diferents tipus de conflictes, donant respostes àgils per tal d'assegurar l'eficàcia educativa.
- **Grup de mediadors:** Alumnes, professors i algun pare coordinats per una psicopedagoga.
- **Equips docents:** Tots els professors d'un mateix nivell educatiu per coordinar i gestionar el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- **Departaments:** El cap de departament dinamitza i coordina les decisions pròpies de l'àrea amb els docents d'aquesta.

3- PROGRAMACIÓ: Competències, objectius, i continguts

3. Programació: competències, objectius i continguts

3.1- Selecció de competències, objectius i continguts de la UD

Cb	Aspecte competencial	Objectius d'aprenentatge (En acabar la UD, l'alumne ha de saber...)	Continguts (procediments+ conceptes+ valors)
1. Comunicativa	Comprendre la informació oral, escrita, imatges Adquirir habilitats comunicatives en situacions d'interacció oral Saber expressar adequadament les pròpies idees i emocions, oralment i per escrit.	Explicar oralment i per escrit l'evolució de l'ocupació del sol al municipi de SQ Conèixer els productes agrícoles tradicionals mediterranis.	Explicar l'agricultura mediterrània per entendre la realitat de la nostra terra.
2. Artística i cultural	Reflexionar sobre la voluntat de conservar el patrimoni cultural	Explicar els canvis que s'han donat en l'activitat agrícola al nostre municipi.	Realitzar entrevistes als avis- pagesos de Sant Cugat per recollir la memòria i conèixer el passat.
3. Tractament de la informació i c. digital	Cercar informació	Anàlitzar el conflicte del Parc rural de Torre Negra .	Anàlitzar els canvis i continuïtats de la feina del camp, en l'espai i el temps, per comprendre l'evolució i la diversitat en l'agricultura.
4. Matemàtica	Seleccionar-la i organitzar-la format ppt	Elaborar i realitzar entrevistes.	Explicar l'evolució de l'ús del sòl a Sant Cugat per valorar l'impacte mediambiental de les nostres decisions.
5. d'aprendre a aprendre	Plantear solucions diverses a un problema Prendre consciència del que s'ha après i del que falta per aprendre al llarg de la unitat Reflexionar sobre el propi aprenentatge: Autoavaluació	Recuperar les fonts orals per l'estudi del passat de Sant Cugat. Participar en el debat aportant alternatives per resoldre el conflicte.	Descriure els usos i funcions del parc rural de Torre Negra per prendre consciència d'una realitat, propera, en conflicte.
6. d'autonomia i iniciativa personal	Cooperar i treballar en equip Gestionar el propi treball	Participar en la creació d'una producció audiovisual mostrant el que hem après de l'agricultura a Sant Cugat. amb les entrevistes i imatges enregistrades.	Argumentar el dret d'edificar versus el dret de protegir per adquirir un pensament crític.
7. Coneixement i la interacció amb el món físic	Comprendre i conèixer la realitat i sentir-se part del lloc on es viu Entendre el present amb el coneixement del passat	Participar en el projecte i prendre responsabilitat del bon funcionament del grup Reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge	Dissenyar un documental per participar en les jornades de <i>Patrimoni viu</i> del municipi
8. Social i ciutadana	Comprendre la realitat en què es viu per participar en la seva millora	Emprar correctament el vocabulari específic del tema, verbalment i per escrit.	

Criteris d'avaluació (allo prioritari i que serà avaluat)	Activitats d'ensenyament-aprenentatge i d'avaluació
<p>Cercar i seleccionar d'informació oral i escrita.</p> <p>Elaborar entrevistes per obtenir informació.</p>	<p>Act. d'exploració.</p> <p>Activitat 1: Detecció d'idees prèvies: Què sé, penso i i sento sobre l'agricultura.</p> <p>Activitat 2: Presentació i diàleg al voltant dels objectius de la unitat.</p>
<p>Descriure fotos aèries seqüenciades en el temps i extreure conclusions.</p> <p>Analitzar, críticament, notícies premsa.</p> <p>Comunicar oralment amb suport ppt el resultat del treball del grup.</p>	<p>Act. d'introducció</p> <p>Activitat 3: Passegem per la història de l'agricultura.</p> <p>Activitat 4: Llegim el paisatge: Coneguem l'agricultura de mercat i de subsistència.</p> <p>Activitat 5: Anàlitzem l'ocupació del territori del Vallès Occidental.</p> <p>Activitat 6: Llegim fotografies aèries per conèixer el creixement de la nostra ciutat</p> <p>Activitat 7: Ens fem preguntes al voltant de l'agricultura a Sant Cugat.</p> <p>Activitat 8: Com podem fer una entrevista als pagesos del municipi?: Convidem una especialista en recerca basada en fonts orals: "mil veus dels nostres avis"</p> <p>Activitat 9: Convertim el gimnàs de l'institut en una taula rodona.</p> <p>Activitat 10: La nostra càmera visita el "petit museu agrícola" d'en Jaume Grau.</p> <p>Activitat 11: Sortida al parc rural de Torre negra (activitat PDE)</p>
<p>Sortir per aprendre : llinerar per Torrenegra</p> <p>Elaborar un article d'opinió per la revista.</p>	<p>Act. d'estructuració</p> <p>Activitat 12: Anàlisi del conflicte de Torre negra a partir d'articles dels diaris.</p> <p>Activitat 13: Preparam el debat sobre el conflicte de Torre negra</p>
<p>Organitzar el propi treball i el del grup.</p> <p>Treballar cooperativament amb els companys -es de grup per arribar a consensos.</p> <p>Autoavaluar la feina realitzada justificant les respostes.</p>	<p>Act. d'aplicació</p> <p>Activitat 14: Fem el debat.</p> <p>Activitat 15: Escrivim un article d'opinió per la revista del nostre institut sobre el conflicte de Torre negra.</p> <p>Activitat 16: Ara que en sabem tant, elaborem un vídeo per les jornades de Patrimoni viu del Museu de Sant Cugat del Vallès. "Sant Cugat, vinyes i blat".</p> <p>Activitat 17: Ens conviden a les Jornades i formem part de la taula rodona.</p>

3.2- Seqüència d'activitats

Act. d'exploració

- Activitat 1: Detecció d'idees prèvies: Què sé, penso i sento sobre l'agricultura?
- Activitat 2: Presentació i diàleg al voltant dels objectius de la unitat

Act. D'introducció

- Activitat 3: Passegem per la història de l'agricultura
- Activitat 4: Llegim el paisatge: Coneguem l'agricultura de mercat i de subsistència
- Activitat 5: Analitzem la ocupació del territori del Vallès Occidental
- Activitat 6: Llegim fotografies aèries per conèixer el creixement de la nostra ciutat
- Activitat 7: Ens fem preguntes al voltant de l'agricultura a Sant Cugat.
- Activitat 8: Com podem fer una entrevista als pagesos del municipi? Convidem un especialista en recerca basada en fonts orals: "Mil veus dels nostres avis"
- Activitat 9: Convertim el gimnàs de l'institut en una taula rodona
- Activitat 10: La nostra càmera visita "el petit museu agrícola d'en Jaume Grau".
- Activitat 11: Sortida al Parc rural de Torre negra (Activitat del PDE)

Act. D'estructuració

- Activitat 12: Anàlisi del conflicte de Torre negra a partir d'articles periodístics
- Activitat 13: Preparem un debat sobre el conflicte de Torre Negra

Act. D'aplicació

- Activitat 14: Fem el debat.
- Activitat 15. Escrivim un article d'opinió per la revista del nostre institut sobre el conflicte de Torre Negra
- Activitat 16: Ara que en sabem tant!: elaborem un vídeo per les Jornades de Patrimoni Viu del Museu de Sant Cugat del Vallès sobre "Sant Cugat, Vinyes i Blat"
- Activitat 17: Ens conviden a les jornades i formem part de la taula rodona.

3.3- Descripció d'activitats

Activitat 1:

Detecció d'idees prèvies: Què sé, penso i sento sobre l'agricultura?

El professor prepara una fitxa on s'haurà d'escriure allò que els alumnes saben, pensen i senten sobre l'agricultura. Consisteix en parlar dels diversos àmbits de l'agricultura i descobrir el seu grau de coneixement, obtenint una informació que ens serà essencial per valorar i ampliar al llarg de la unitat.

Activitat 2:

Presentació i diàleg al voltant dels objectius de la unitat

El professor presenta al grup classe el que considera que és important a l'hora d'aprendre i treballar. Aquesta presentació consisteix en compartir els objectius i justificar-los. Els alumnes podran pactar si s'escau el que aprendran.

Activitat 3:

Passagem per la història de l'agricultura

El professor farà una breu explicació sobre la història de l'agricultura, des de l'inici de la civilització fins a dates molt properes. A partir de les explicacions els alumnes hauran d'omplir una fitxa on quedaran fixats els canvis més importants de l'agricultura al llarg dels segles.

Activitat 4:

Llegim el paisatge: Coneguem l'agricultura de mercat i de subsistència

El professor es basarà en l'explicació dels dos tipus d'agricultura, utilitzant el llibre de text i un power-point (imatges). Els alumnes tindran un dossier que hauran de treballar per grups una part i l'altre, de forma individual. L'observació dels mapes, tipus de paisatges, articles d'opinió i preguntes sobre el contingut treballat seran el material previst per dur a terme aquesta activitat.

Activitat 5:

Analitzem l'ocupació del territori del Vallès Occidental

A través de la web (www.catpaisatge.net) els alumnes podran observar el paisatge del Vallès Occidental. La web ofereix un vista panoràmica del territori que permetrà conèixer els canvis que ha sofert al llarg dels anys, i com aquests canvis han condicionat el territori de Sant Cugat. Els alumnes respondran un qüestionari proporcionat per la web on es detectaran els elements més importants del territori.

Activitat 6:

Llegim fotografies aèries per conèixer el creixement de la nostra ciutat

Activitat individual, on es mostrarà a l'alumnat com a través d'imatges aèries poden observar el creixement de la ciutat. Els alumnes disposaran del material (3 làmines transparents) que hauran d'ordenar cronològicament i marcar els

límits entre les cases i els camps. Podran conèixer la relació que ha mantingut l'espai de Torre Negra amb el creixement urbanístic de Sant Cugat.

Activitat 7:

Ens fem preguntes al voltant de l'agricultura a Sant Cugat.

Per poder entrevistar als pagesos del municipi, va ser necessari estudiar amb un dossier informatiu (Museu de Sant Cugat). Aquest dossier parlava dels conreus, oficis i altres activitats que es realitzaven en el territori i com aquestes varen anar desapareixent amb el pas del temps. Aquest previ ens situa en la realitat de l'activitat agrícola de Sant Cugat, important per treballar els posteriors canvis.

Activitat 8:

Com podem fer una entrevista als pagesos del municipi? Convidem un especialista en recerca basada en fonts orals: "Mil veus dels nostres avis"

L'assessorament dels experts serà clau. La Maria Estruch Subirana va realitzar al centre una conferència amb el títol "*Mil veus dels nostres avis*" sobre com fer entrevistes a pagesos o gent que ha tingut relació amb l'activitat agrícola.

Els alumnes varen assistir a la conferència amb un qüestionari elaborat prèviament a l'aula, on es recollien els dubtes de com s'havia de portar a terme una entrevista.

Posteriorment a l'aula, els alumnes posarien en comú la informació i aprendrien quin és el procés que s'ha de seguir abans de poder entrevistar a un personatge clau i recollir el seu testimoni oral. Assimilarien els passos per a formular correctament les preguntes i veure com després es pot ordenar i la convertir en informació per als altres.

Activitat 9:

Convertim el gimnàs de l'institut en una taula rodona

La Taula Rodona estava formada per 4 ponents cadascun d'ells amb uns coneixements concrets sobre l'activitat agrícola de Sant Cugat en el passat i en el present. Per realitzar aquesta activitat va ser fonamental el treball en grup. En una primera sessió, els alumnes van cercar informació (Internet, documents, llibres...) sobre les activitats dels informants i van formular preguntes que manifestessin el que volien saber sobre el món agrícola de Sant Cugat al llarg del temps.

La Taula Rodona es va portar a terme a l'IES. Integrada per quatre experts de diverses generacions: Tomàs Grau, Joan Tortosa, Kevin Fischer i Joana Casamíglia, que varen explicar el seu vincle amb el món agrícola Sancugatenc. A l'acta els alumnes van recollir les respostes dels quatre ponents i, pendents de les explicacions, varen obrir un torn de preguntes amb el posterior diàleg per aclarir possibles dubtes. La gravació de la Taula Rodona serviria per a la producció del vídeo.

Activitat 10:

La nostra càmera visita "el petit museu agrícola d'en Jaume Grau"

Per preparar aquesta activitat els alumnes en petits grups elaboren una entrevista a Jaume Grau, avi i pagès jubilat de Sant Cugat. L'entrevistat disposa d'un petit museu particular, d'un mostruari d'eines i material divers molt representatiu del món agrícola. Un petit grup d' alumnes (2 membres de cada grup classe) van anar a la casa on vivia l'informant per tal d'observar el material, imatges, llibres... i anotar les respostes del qüestionari. Tot plegat es grava com arxiu històric. La gravació de l'entrevista es passarà a l'aula per a la resta de l'alumnat i guardar com a material per a la producció del vídeo.

Activitat 11:

Sortida al Parc rural de Torre negra (Activitat del PDE)

Es tracta d'una sortida que ofereix l'Ajuntament de Sant Cugat en el seu PDE en la que es coneixen els aspectes ecològics de la protecció de la zona, però també el conflicte social i les perspectives agrícoles futures. L'alumnat es divideix en tres grupets, que, acompanyats per unes monitores, fan un recorregut per la zona de la Torre Negra. Visiten tres espais en els que es troben a un actor informant i fan una dinàmica amb ell/a.

* L'espai d'ecotó de la Torre Negra (espai de transició entre el camp obert i el bosc tancat). Aquest és un dels espais que millor simbolitzen l'aportació que fan els camps oberts, que són molt productius, a la fauna del parc de Collserola. Són un sustent per la biodiversitat. Allà es troben a l'Aitana, una educadora ambiental que explica la seva motivació com a ecologista, estudiant de Ciències Ambientals i investigadora, que treballa fent educació ambiental i ha fet una proposta de pla de gestió per tota la zona de la Torre Negra.

* El pi d'en Xandri (arbre bicentenari símbol de la ciutat i de la lluita per la preservació). És el símbol més conegut de la conservació de l'espai perquè, en ser atacat fa uns anys, amb la voluntat de tombar-lo, va ser restaurat i apuntalat amb 17 troncs per mantenir-lo dret. Allà es troben amb el Germán, un tècnic de l'Ajuntament, que els explica la seva vinculació a la història de la preservació de l'espai i els rols que s'han trobat en el conflicte social de la Torre Negra, un dels més importants de la història recent i que encara no s'ha acabat.

* Els terrenys públics propers al torrent de Llaceres (sota de l'escola Avenç). Es preveu fer-hi un hort pedagògic i productiu per impulsar la recuperació agrícola de la zona. Allà es troben amb el Kevin, un educador també, que els explica que ha desenvolupat una proposta, com a treball de fi de carrera, per la construcció de l'hort i que finalment la podrà posar en pràctica. L'agricultura és una vocació que sembla difícil de trobar en un jove, però que està ressorgint en el camp de l'agricultura ecològica. Els grups d'alumnes participen en segles dinàmiques als tres indrets i conversen amb els tres informants. Finalment discuteixen entre ells quina opinió n'han tret i preparen una conclusió que graven amb una càmera.

Activitat 12:

Anàlisi del conflicte de Torre negra a partir d'articles periodístics

En aquesta activitat els grups hauran de treballar a partir dels articles de premsa. Els articles exposen les idees dels diferents agents que participen en el

conflicte de Torre Negra (Associació de Veïns i propietaris de Torre Negra, Núñez y Navarro i entrevista a l'alcalde de Sant Cugat). Els alumnes recolliran en una pauta d'argumentació les idees més importants que posteriorment exposaran en el debat.

Activitat 13:

Preparem un debat sobre el conflicte de Torre Negra

Organitzats en grups de quatre o cinc alumnes preparen els arguments en funció dels actors socials que representaran: constructores, ecologistes, petits propietaris, ajuntament, ciutadans i nous pagesos.

Activitat 14: Fem el debat

Un representant de cada grup presenta a la taula rodona la seva postura i escolta les postures dels altres. El moderador, a partir d'aquest moment, obre un torn de paraules i s'inicia el debat. El moderador per acabar el debat demana als participants que arribin a propostes de solucions compartides davant el conflicte de Torre negra.

Activitat 15:

Escrivim un article d'opinió per la revista del nostre institut sobre el conflicte de Torre Negra

Després de la sortida a Torre Negra, els alumnes hauran de fer un article de premsa, redactar una descripció ordenada on aparegui la ruta i les activitats que varen fer. Se'ls i demana una conclusió. Per facilitar i recordar la sortida proposem una guia visual a partir de les imatges obtingudes durant l'excursió. La millor notícia es publicarà a la revista de l'institut.

Activitat 16:

Ara que en sabem tant!: Elaborem un vídeo per les Jornades de Patrimoni Viu 2009: Sant Cugat Vinyes i Blat del Museu de Sant Cugat del Vallès

Per grups els alumnes fan un recorregut pel treball que s'ha fet a la unitat didàctica i trien allò que consideren més rellevant i ho organitzen en un relat seqüencial.

Activitat 17:

Ens conviden a les jornades i formem part de la taula rodona

El Museu de Sant Cugat ens va convidar a forar part d'un taller dins el marc de les "Jornades de Patrimoni Viu 2009: Sant Cugat Vinyes i Blat" que varen tenir lloc del 29 al 31 de maig de 2009. En aquest taller es va fer un debat intergeneracional entre alumnes i experts com en Joan Tortosa, en Ramón Grau i en Jaume Grau. Dos alumnes de l'institut que ja tenien força coneixement sobre l'activitat agrícola de Sant Cugat d'abans i d'ara varen exposar les seves idees i opinions sobre els canvis soferts en el territori. Es va crear un diàleg molt ric de coneixement entre experts i alumnes.

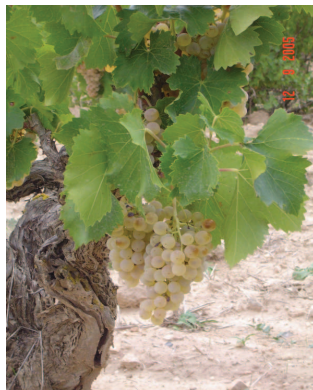
4- ACTIVITATS: Material didàctic per a l'alumnat

ACTIVITAT 1: Detecció d'idees prèvies

Què sé, penso i sento sobre l'agricultura?

1. L'agricultura és una de les activitats que componen el sector primari. Què entenem per sector primari? En hi ha d'altres? Quins?
2. Explica quins són els condicionants físics de l'agricultura a Sant Cugat:
3. Els cultius necessiten aigua i no tots l'obtenen de la mateixa manera. Quins sistemes de rec coneixes?
 - Sabries dir-me què hi ha representat en les següents imatges i a quin tipus de cultiu corresponen?

HORTA

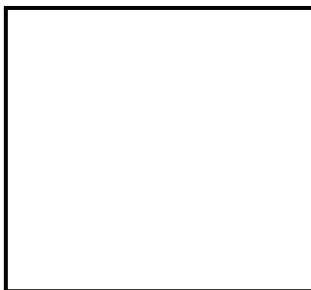

- Enumera les espècies que coneixes de cada un d'aquests cultius: exemple: de l'Horta: Tomàquets, enciams...

4. Fes el dibuix que falta en la següent seqüència de la patata prenent com a model el cas del Pebrot:

Al mercat

A la terra

A taula

5. Observa les següents fotografies i descriu les diferències que hi trobes:

Quins són els avenços tecnològics més importants que s'han produït en l'agricultura?

- On comprem els productes agrícoles que consumim a casa?

Relaciona de tres en tres les imatges i digues de quin producte agrícola es tracta.

Ex:Blat

ACTIVITAT 2: Presentació i diàleg al voltant dels objectius de la unitat - *Graella d'autoavaluació* -

OBJECTIUS	GRAELLA D'AUTOAVALUACIÓ			
	No ho sé	Em sona	Ho sé	Ho puc explicar
Al final de la unitat serem capaços de...				
Recuperar les fonts històriques sobre l'activitat agrícola del passat a Sant Cugat.				
Explicar els canvis que s'han donat en l'activitat agrícola al nostre municipi.				
Conèixer els productes agrícoles tradicionals mediterranis.				
Localitzar les principals zones agrícoles de Sant Cugat en el passat i en l'actualitat.				
Elaborar i realitzar entrevistes.				
Explicar oralment i per escrit l'evolució de l'ocupació del sòl al municipi de Sant Cugat.				
Analitzar el conflicte del Parc rural de Torre Negra.				
Crear un guió per realitzar una producció audiovisual.				
Participar en el projecte i prendre responsabilitat del bon funcionament del grup.				
Reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge.				
Emprar correctament el vocabulari específic del tema, verbalment i per escrit.				
Participar en un debat aportant alternatives per resoldre un conflicte.				

ACTIVITAT 3: Passegem per la història de l'agricultura.

A partir de les explicacions del professor i de la vostra recerca individual ompliu el següent quadre:

Introducció	
Quan va aparèixer l'agricultura?	
Quin és el cultiu necessari per a l'aparició de l'agricultura?	
Quines són les tres vies essencials d'augment de la producció agrícola?	

Els inicis de l'agricultura	
Pais	Espècies
Procés de domesticació de plantes i animals:	

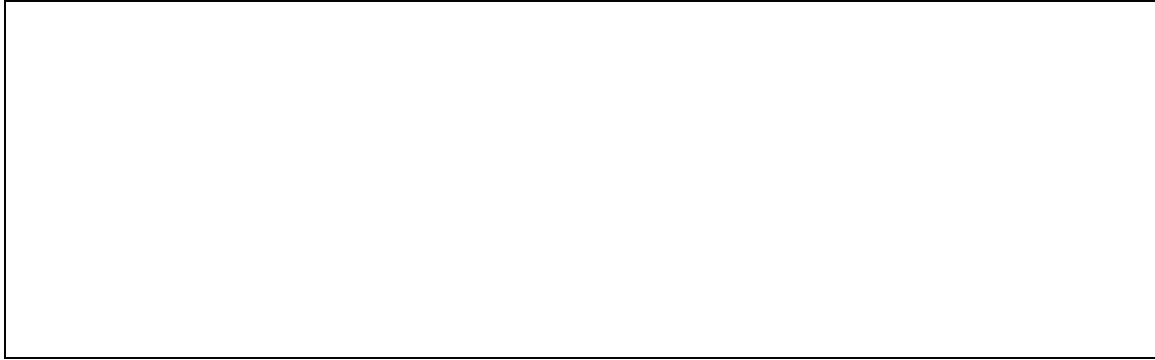
Agricultura Medieval

Agricultura Moderna

Agricultura Contemporània:

2ª Revolució Agrícola del XIX:

Finals del XIX: Fracàs del “Capitalisme Agrari” a Europa:

L'agricultura des de finals de la 2^a G.M. fins els nostres dies

Diferents models agraris:

Empty rectangular box for notes or content.

ACTIVITAT 4 : *Llegim els paisatges agraris i coneguem l'agricultura de mercat i de subsistència.*

1. Mapa: Distribució dels paisatges agraris al món.

- Pinta amb els colors que t'indiquen a llegenda el contorn de l'extensió territorial que engloba els diferents tipus de paisatges agraris.
- Escriu el nombre corresponent dins de cada requadre.
- Pinta de color verd els països que practiquen l'agricultura de subsistència i de vermell aquells que tenen una agricultura de mercat.
- Quins països integren les zones d'agricultura mediterrània? Pots utilitzar un atlas o bé emprar el planisferi del teu llibre de text: pàg. 186-187.

2. Fitxa fotografies: Tipus de paisatges agraris.

- Identifica i escriu el nom dels diferents paisatges agraris a partir de les imatges.
- Escriu les principals característiques de cadascun d'ells. (podeu consultar els apartats 2 i 3 del vostre llibre de text.)

3. Article d'opinió: Un cafè o 12 quilos de patates? Per Jesús Domingo.

Llegeix la següent notícia publicada al diari **20 minutos** el dimecres 14 de gener del 2009.

Va començar l'any i es produïa la notícia: Pel preu d'un cafè es pot comprar a un pagès tres llitres de llet, 10 de taronges, 7 de pastenagues o 12 de patates. Una organització agrària feia la denúncia i demanava preus justos per a agricultors i consumidors.

No és difícil entendre la dura situació en la que es troben els agricultors i ramaders per la diferència entre els preus d'origen i els que paga el consumidor. És lògic que demanin que s'acabin els abusos, que es poden atribuir a la cadena comercial.

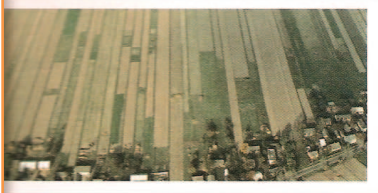

El tema reverteix major gravetat si considerem la importància que té l'agricultura per al desenvolupament del país, amb 7000 municipis que ocupen el 80% del territori i acullen el 25% de la població activa dedicada a l'agricultura i la ramaderia. La major part, titulars d'explotacions familiars, els quals generen gran quantitat d'ocupació entre els treballadors.

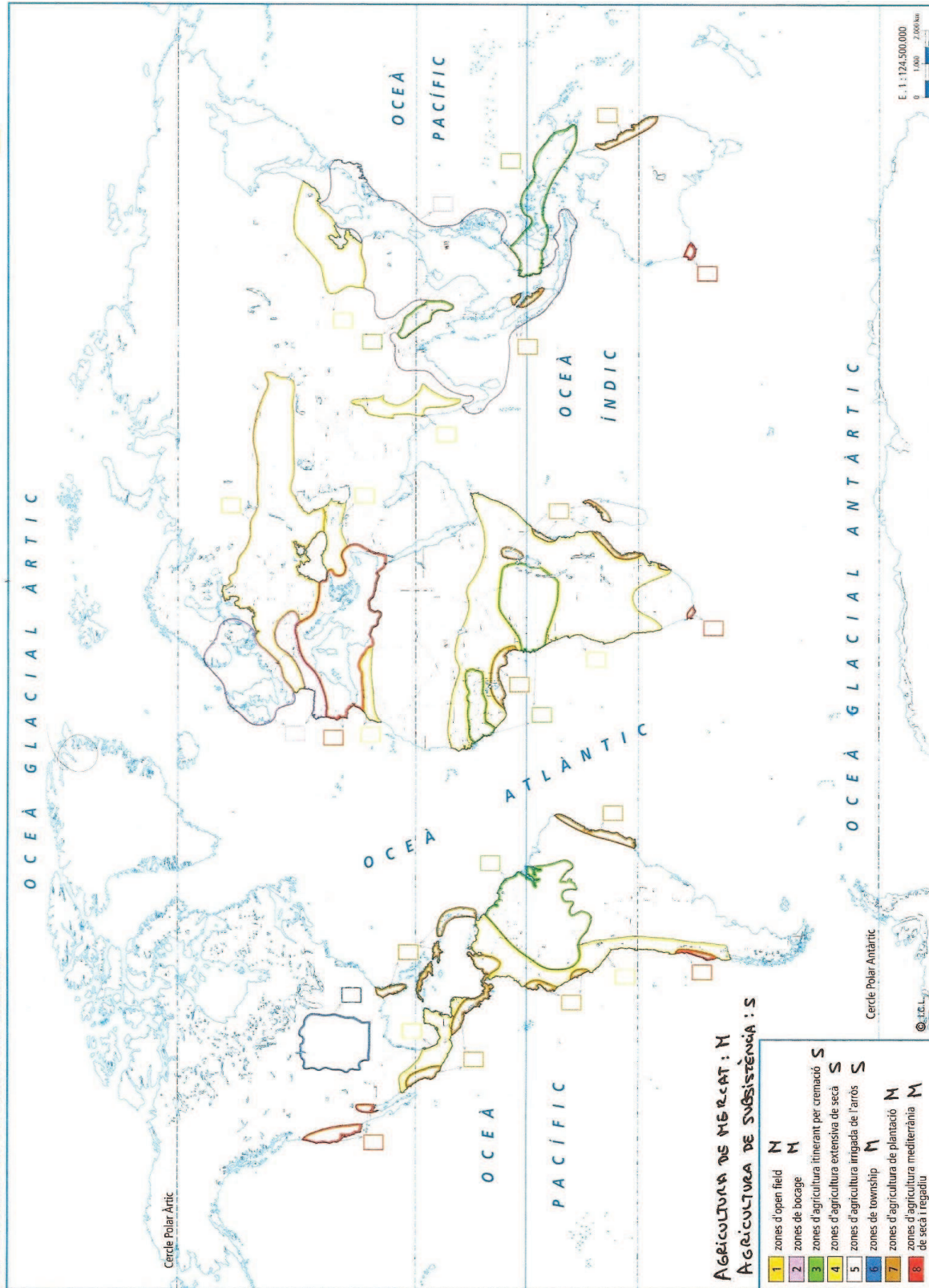
En una agricultura de canvi seria vergonyós veure a un agricultor dur un sac amb 12 quilos de patates per a poder pagar un cafè en el bar de la plaça del poble.

Respon a les següents preguntes:

- De quin tipus d'agricultura fa referència: la de mercat o la de subsistència? (Justifica la teva resposta: país i idees argumentatives.)
- Quin és el tema central de l'article?
- Què vol dir l'autor amb la frase: *“No és difícil entendre la dura situació en la que es troben els agricultors i ramaders per la diferència entre els preus d'origen i els que paga el consumidor”*?
- A què atribueix Jesús Domingo els abusos que pateixen els agricultors i ramaders?
- Quin percentatge de població activa treballa en el sector primari segons l'autor? M'ho podries expressar en quarts?
- A quina conclusió arriba l'autor? Estaries d'acord amb ell? Penses que poden haver altres motius que justifiquin la situació actual dels agricultors? Raona la teva resposta.

- 4. Per acabar fes com a deures les activitats “Sintetitzo” del llibre de text que hi trobaràs a les pàg. 63 i 65.**

TIPUS DE PAISATGES	PRINCIPALS CARACTERÍSTIQUES
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ACTIVITAT 5: Analitzem la ocupació del territori del Vallès Occidental.

Observeu la vista panoràmica del paisatge del Vallès i contesteu les preguntes: (www.catpaisatge.net)

1- Quins són els límits del Vallès?

2- Quines són les conseqüències en el paisatge de l'arribada migratòria?

3- Què entenem per ciutat difusa?

4- Escriu les causes que defineixen el Vallès com a lloc de pas?

5- Quines són les seues que proporcionen coneixement situades en el Vallès?

Identifiqueu els següents elements ocults en el paisatge del Vallès i feu una breu descripció :

1. El Massís de Sant Llorenç de Munt i Serra de l'Obac
2. Zona de poblament antic
3. Àrees urbanes i espais connectors
4. Ciutats extenses
5. Collserola
6. Conreus i ciutats

ACTIVITAT 6: Llegim fotografies aèries per conèixer el creixement de la nostra ciutat.

Ordeneu cronològicament les tres fotografies aèries del nostre municipi, per fer-ho haureu d'utilitzar la làmina transparent i amb un retolador vermell marcar per una banda el monestir de Sant Cugat i per l'altra, els límits entre les cases i els camps.

Posteriorment repetireu el procés amb cada fotografia, prenent com a referència el monestir i marcant amb un color diferent el perímetre que es crea quan delimitau els camps i les cases.

Localitzeu Torre Negra en les fotografies aèries i marqueu-la en la transparència.

- Quina relació ha mantingut aquest espai (Torre Negra) amb el creixement urbanístic de Sant Cugat?

Sant Cugat 1962. Pla parcial d'ordenació del sector Sant Francesc, Can Magi.

ACTIVITAT 7: Ens fem preguntes al voltant de l'agricultura de Sant Cugat

Dossier informatiu del PATRIMONI VIU 2009

Sant Cugat, vinyes i blat.

Llegeix atentament el dossier i elabora un llistat de preguntes que duries a terme per fer una bona entrevista.

Els conreus
Alguns oficis del món rural
Les fires i les tradicions

ACTIVITAT 8: Còm podem fer una entrevista als pagesos del municipi?: Convidem a una especialista en recerca basada en fonts orals.

Mil veus dels nostres avis

a càrrec de Maria Estruch Subirana.

<p>Quan tenim una pregunta, com la transformem en entrevista?</p>	
<p>Quan tenim la persona, com li fem la entrevista?</p>	
<p>Quan tenim les respostes, com la convertim en informació per als altres?</p>	

Ara us toca a vosaltres:

Com hem de plantejar algunes d'aquestes qüestions als guies de Torre Negra?

7. On es venien els productes de la cooperativa? (Joan Tortosa)

8. Com s'organitza una Cooperativa de consum ecològic? (Joana Calsamíglia)

9. De quina manera fomenteu i impulseu el “ consum responsable” a Sant Cugat?
(Joana Calsamíglia)

ACTIVITAT 10: La nostra càmera visita "el petit museu agrícola" d'en Jaume Grau

Com vivien les famílies de Sant Cugat que tenien terres? El pare? La mare? Els fills? Altres membres de la família?

Era dura la vida dels pagesos? Quina energia utilitzava alhora de fer les feines?

Quines eines eren fonamentals per treballar la terra? Encara s'utilitzen?

Quins productes obtenien? Què en feien? Eren de consum familiar? On es venien?

Què cultivaven a Sant Cugat i com es decidia?

Les llavors a on les anaven a buscar? Com les guardaven? Quin cost tenien? En produïen?

ACTIVITAT 11. Sortida al parc rural de Torre negra

- Comenteu que heu après de les explicacions fetes als diferents espais:

Pi den Xandri al camí de Can Borrell

Espai d'horts públics

Ecotó. Espai frontera entre el bosc tancat i els camps oberts

ACTIVITAT 12: Anàlisi del conflicte de Torre negra a partir d'articles periodístics

La Asociación de Vecinos y Propietarios de Torre Negra, una amplia zona de Sant Cugat mayoritariamente rural en la ladera de la sierra de Collserola, anunciaron ayer la puesta en marcha de varias acciones para exigir al ayuntamiento de la ciudad "el respeto a derechos consolidados y reales" sobre estos terrenos. La petición se produce tras el cúmulo de sentencias judiciales favorables a la tramitación de un programa de actuación urbanística (PAU) que prevé construir 2.800 nuevas viviendas y que está encallado desde 1997.

Pere Feliu, presidente de la asociación de la que forman parte un 75% de los propietarios de la zona, anunció el apoyo de la entidad al PAU presentado por

el grupo Núñez i Navarro, propietario de la mitad del terreno afectado, y aseguró que este proyecto "u otro de características similares" podría acabar con el conflicto. El asunto dura ya más de una década, tras la decisión, en 1997, del Ayuntamiento de Sant Cugat de no tramitar el polémico programa y la batalla legal posterior.

Durante estos años, la finca, colindante con el plan de Collserola pero no incluida en este, se ha convertido en caballo de batalla de ecologistas y del propio ayuntamiento, que llegó a cambiar con posterioridad la calificación inicial de los terrenos para impedir su urbanización.

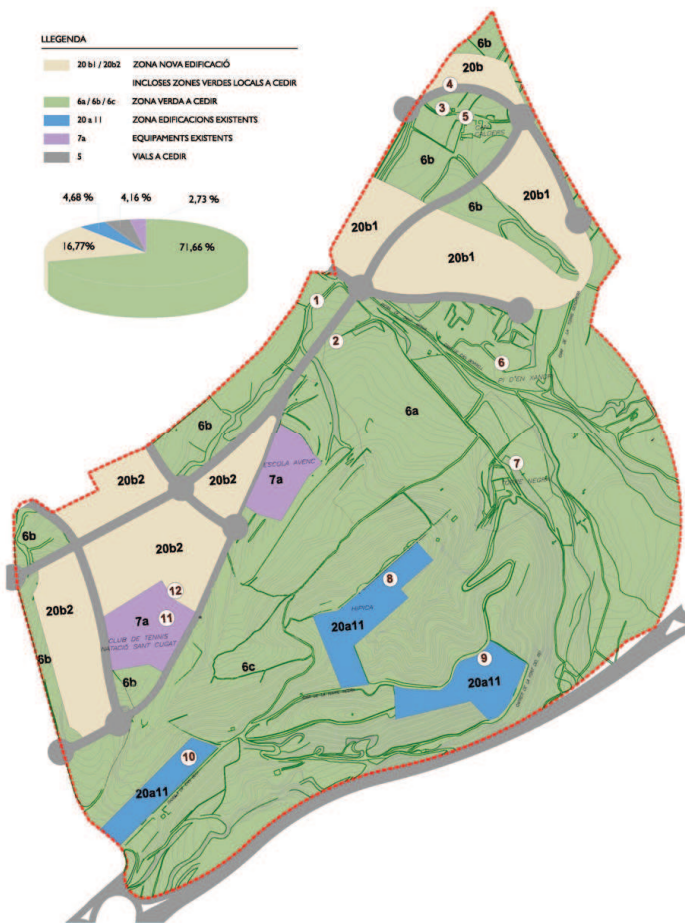
Feliu explicó que durante estos años a los propietarios de los terrenos nadie les ha tenido en cuenta, salvo el grupo constructor, y que ahora quieren hacer oír sus argumentos. Para ello han abierto la web www.torrenegra.cat con su versión de la historia, planos y fotos de la zona y el contenido de todas las sentencias favorables a la tramitación del programa "para que se pueda ver exactamente de qué se habla".

SÍMBOLOS PROTEGIDOS

Feliu destacó que "en la zona ya hay más de 23.000 metros construidos". Aseguró que el PAU solo prevé edificar en el 16% de las 160 hectáreas afectadas, en zonas colindantes con la trama urbana y terrenos sin uso agrario, y que construcciones emblemáticas como la Torre Negra, o el simbólico Pi d'en Xandri quedan protegidos.

Para los propietarios, el ayuntamiento solo tiene dos posibilidades: o indemnizarles por un plan que no se pudo hacer en su momento porque no lo tramitó o buscar un acuerdo urbanístico en la línea del citado PAU, con las recalificaciones de terrenos que hagan falta. La primera solución, según Feliu, costaría al ayuntamiento "su capacidad de deuda anual durante 400 años", mientras que la segunda le "saldría gratis y ganaría más de 100 hectáreas de parque sin ningún coste".

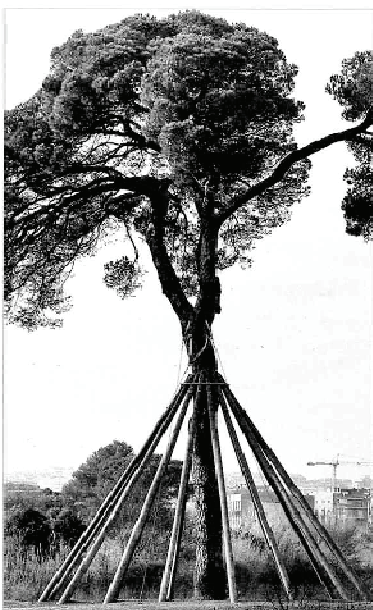
PROPOSTA, ZONIFICACIÓ I CESSIÓNS DEL PAU PRESENTAT

8

EL PAÍS, domingo 20 de enero de 2008

CATALUNYA

El Pi d'en Xadri, en el parque natural Torre Negra. / SUSANNA SÁEZ

La larga disputa por Torre Negra

Núñez y Navarro, que quiere construir 2.800 viviendas, y los partidarios de proteger la zona creen que ganarán

SILVIA MARIJÓN
Sant Cugat

Torre Negra es una fortificación militar de la Edad Media. Y ya entonces fue motivo de litigio: el monasterio de Sant Cugat no quería su edificación. Hoy, da nombre a 168 hectáreas de terreno, al pie de Collserola, que arrastran una década de litigios. En un extremo, hacen frente común todos los grupos municipales del Ayuntamiento de Sant Cugat y la Plataforma Cívica para la Defensa de Torre Negra i Rodalies, que quieren preservar el lugar. En el otro, se enfrentan el grupo constructor Núñez y Navarro, que quiere levantar 2.800 viviendas, y la Asociación de Propietarios de Torre Negra. Batallan para que se reconozcan sus derechos como propietarios.

El último capítulo de la polémica ha sido la aprobación en un pleno extraordinario en Sant Cugat del Plan de Actuación Urbanística de Núñez y Navarro para que se construyan las viviendas. Los grupos municipales dieron el sí por "imperativo legal". Y el alcalde, el convergente Luis Recoder, aclaró que acatar la sentencia no suponía dar paso ya a las grúas y el cemento. Recoder recordó que se abre un período para presentar alegaciones y que el Consistorio puede desestimar el proyecto.

La Plataforma Cívica para la Defensa de Torre Negra i Rodalies se constituyó en 1994. Un año después, ya recogía 10.000 firmas pidiendo su protección. Su portavoz, Kristian Herbolzheimer, se muestra convencido de que nunca se va a edificar allí, por su incalculable valor ecológico, histórico, social y paisajístico: "Es una de las pocas zonas de Collserola en que confluyen espacios abiertos y bosques. Es una zona fronteriza y una de las más ricas en biodiversidad".

Otra riqueza que destaca Herbolzheimer "es que es el camino de acceso a Collserola desde el valle, uno de los últimos espacios agrarios de Sant Cugat, y tiene importantes testimonios históricos, como un edificio medieval, una cueva neolítica y antiguas bodegas". Sin olvidar el emblemático Pi d'en Xadri, con 200 años de vida y la peculiar forma que le dio un rayo.

El primer intento de Núñez y Navarro para que admitiera a trámite el plan urbanístico fue en 1998, recién aprobada la ley del suelo que permitía a los propietarios privados presentar pro-

yectos de urbanización a las administraciones públicas. El Consistorio se negó y el grupo recurrió. Una sentencia tras otra le han dado la razón. Y su abogado, Rafael Jiménez, está convencido de que el plan de urbanización seguirá: "Ningún tribunal ha considerado que se infrinja la legalidad". El plan se presentará antes de que la zona fuera declarada no urbanizable, en 2003.

Pere Feliu es el portavoz de la Asociación de Propietarios de Torre Negra y uno de los 90 dueños. Su prioridad no es que se acabe edificando sino que se les compense: "Si quieren hacer un parque rural, que lo hagan, pero lo que no pueden hacer son trampas: tienen la obligación de reconocer los derechos de los propietarios y compensarlos. Y si no hay dinero para expropiar los terrenos, tendrán que dejar que se edifique una parte".

La Generalitat quiere incluir Torre Negra en los nuevos límites del parque natural de Collserola. Pero este debate también puede eternizarse. En 2005, Medio Ambiente empezó a negociar con los municipios con término en la sierra. Con una exigencia del Ayuntamiento de Barcelona por salvar una franja de transición urbanizable entre la ciudad y el futuro parque.

ELPAIS.COM

La larga disputa por Torre Negra

Núñez y Navarro, que quiere construir 2.800 viviendas, y los partidarios de proteger la zona creen que ganarán

SÍLVIA MARIMON - Sant Cugat - 20/01/2008

Torre Negra es una fortificación militar de la Edad Media. Y ya entonces fue motivo de trifulca: el monasterio de Sant Cugat no quería su edificación. Hoy, da nombre a 165 hectáreas de terreno, al pie de Collserola, que arrastran una década de litigios. En un extremo, hacen frente común todos los grupos municipales del Ayuntamiento de Sant Cugat y la Plataforma Cívica para la Defensa de Torre Negra i Rodalies, que quieren preservar el lugar. En el otro, se encuentran el grupo constructor Núñez y Navarro, que quiere levantar 2.800 viviendas, y la Asociación de Propietarios de Torre Negra. Batallan para que se reconozcan sus derechos como propietarios.

El último capítulo de la polémica ha sido la aprobación en un pleno extraordinario en Sant Cugat del Plan de Actuación Urbanística de Núñez y Navarro para que se construyan las viviendas. Los grupos municipales dieron el sí por "imperativo legal". Y el alcalde, el convergente Lluís Recoder, aclaró que acatar la sentencia no suponía dar paso ya a las grúas y el cemento. Recoder recordó que se abre un período para presentar alegaciones y que el Consistorio puede desestimar el proyecto.

La Plataforma Cívica para la Defensa de Torre Negra i Rodalies se constituyó en 1994. Un año después, ya recogía 10.000 firmas pidiendo su protección. Su portavoz, Kristan Herbolzheimer, se muestra convencido de que nunca se va a edificar allí, por su incalculable valor ecológico, histórico, social y paisajístico: "Es una de las pocas zonas de Collserola en que confluyen espacios abiertos y bosques. Es una zona fronteriza y una de las más ricas en biodiversidad".

Las "riquezas" de la zona.

Otra riqueza que destaca Herbolzheimer "es que es el camino de acceso a Collserola desde el Vallès, uno de los últimos espacios agrarios de Sant Cugat, y tiene importantes testimonios históricos, como un edificio medieval, una cueva neolítica y antiguas bóvedas". Sin olvidar el emblemático Pi d'en Xandrí, con 200 años de vida y la peculiar forma que le dio un rayo.

El primer intento de Núñez y Navarro para que admitiera a trámite el plan urbanístico fue en 1998, recién aprobada la ley del suelo que permitía a los propietarios privados presentar proyectos de urbanización a las administraciones públicas. El Consistorio se negó y el grupo recurrió. Una sentencia tras otra le han dado la razón. Y su abogado, Rafael Jiménez, está convencido de que el plan de urbanización seguirá: "Ningún tribunal ha considerado que se infrinja la legalidad". El plan se presentó antes de que la zona fuera declarada no urbanizable, en 2003.

Pere Feliu es el portavoz de la Asociación de Propietarios de Torre Negra y uno de los 90 dueños. Su prioridad no es que se acabe edificando, sino que se les compense: "Si quieren hacer un parque rural, que lo hagan, pero lo que no pueden hacer son trampas; tienen la obligación de reconocer los derechos de los propietarios y compensarles. Y si no hay dinero para expropiar los terrenos, tendrán que dejar que se edifique una parte".

La Generalitat quiere incluir Torre Negra en los nuevos límites del parque natural de Collserola. Pero este debate también puede eternizarse. En 2005, Medio Ambiente empezó a negociar con los municipios con término en la sierra. Con una exigencia del Ayuntamiento de Barcelona por salvar: una franja de transición urbanizable entre la ciudad y el futuro parque.

ACTIVITAT 13: Preparem un debat sobre el conflicte de Torre negra

Organitzats en grups de quatre o cinc alumnes prepareu els arguments en funció dels actors socials que representeu: constructores, ecologistes, petits propietaris, ajuntament, ciutadans i nous pagesos.

(Pauta per a l'argumentació)

La postura que volem defensar davant aquesta realitat és:

Les nostres raons són:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Alguns arguments en contra de la nostra idea poden ser....

L'evidència que donaríem per a convèncer als altres és que:

Aquesta idea l'hem tret de.....

ACTIVITAT 14: Fem el debat

Un representant de cada grup presenta a la taula rodona la seva postura i escolta les postures dels altres. El moderador, a partir d'aquest moment, obre un torn de paraules i s'inicia el debat. El moderador per acabar el debat demana als participants que arribin a propostes de solucions compartides davant el conflicte de Torre negra.

Els alumnes treballen en grups preparant l'argumentació

Els representant de cada grup realitzen el debat

ACTIVITAT 15: Fem un article d'opinió per la nostra revista de l'institut.

Sortida a Torre Negra:

Com ja sabeu un article de premsa ha de respondre a una sèrie de preguntes clau que tot periodista a de realitzar-se per obtenir una bona notícia: Què? Qui? On? Com? Quan? Per què?

Haureu de fer una descripció ordenada on apareguin aquestes i d'altres qüestions que us vagin sorgint sobre la vostra sortida a Torre Negra.

Per facilitar-vos la vostra feina de periodistes us proposem una guia visual a partir de les imatges obtingudes durant la vostra sortida. Primer veureu un petit vídeo i després realitzareu l'article amb l'ajuda de les fotografies que us adjuntem a continuació.

Expliqueu la ruta i les activitats que vau fer i acabeu amb una conclusió. Penseu que la millor notícia posarà veu al vídeo que us hem presentat i es penjarà a la pàgina web del centre.

Moltes Gràcies per la vostra col·laboració.

ACTIVITAT 16: Ara que en sabem tant!: Elaborem un vídeo per les Jornades de Patrimoni Viu del Museu de Sant Cugat del Vallès sobre "Sant Cugat, Vinyes i Blat"

Per grups els alumnes fan un recorregut pel treball que s'ha fet a la unitat didàctica i trien allò que consideren més rellevant i ho organitzen en un relat seqüencial.

ACTIVITAT 17: Ens conviden a les jornades i formem part de la taula rodona

Dins de les Jornades de Patrimoni Viu, un dels actes previstos va ser crear un debat intergeneracional entre alumnes i experts. Els alumnes (2 alumnes de l'institut) que ja tenien força coneixement sobre l'activitat agrícola de Sant Cugat d'abans i d'ara varen exposar les seves idees i opinions sobre els canvis soferts en el territori. Es va crear un diàleg molt ric de coneixement entre experts i alumnes.

CALENDARI

Divendres 29 de maig

- 18 h: **El Sant Cugat d'abans.** Claustre superior
- 19 h: **Ballada inaugural.** Tast d'inauguració i visita guiada a l'exposició Sant Cugat, vinyes i blat. Pati del Claustre
- 20 h: **Com recordes Sant Cugat?** Taula rodona.
- 21.30 h: **Cançons de veremar i de segar.** Plaça de l'Om

Dissabte 30 de maig

- De 9 a 14 h: **Mercat de pagès.** Plaça Pep Ventura
- De 10 a 14 h i de 17 a 20h: **El cep dels destijts.** Taller. Plaça de l'Om
- 10.30 h: **Esmorzar de pagès.** Plaça d'Octavià. 1a per persona
- D'11 a 14 h: **Demostració d'oficis tradicionals** i tallers per a tothom. Plaça de l'Om

Fem cistells i pa de llenya*. Tallers d'oficis tradicionals INFANTIL

Els animals del món rural*. Taller d'expressió plàstica amb materials reciclats. INFANTIL

Les llavors locals i la seva tradició*. Taller per a entendre les Varietats autòctones i el creixement de les llavors. Plaça de l'Om INFANTIL

11.30 h: **Ball de bastons.** Bastoners de Sant Cugat. Plaça de l'Om

12 h: **Sant Cugat, vinyes i blat*.** Visita guiada a l'exposició. Museu-Monestir

13 h: **L'Envelat** (primer passí) amb el Grup Mediterrània. Plaça de l'Om

18 h: **Dansa Tradicional Catalana.** Plaça de l'Om

CONFERÈNCIES

- De 18 a 19 h: **El present**
 - Ser pagès, avui.
 - Projectes d'agroecologia escolar.
 - Situació actual de la Torre Negra.
- De 19.30 a 20.30 h: **Perspectives de futur**
 - El per què i el com de les cooperatives de consum.
 - Els menjadors ecològics.

(Modera: Joana Calsamiglia, membre de la Cooperativa La Carabassa)

19.30 h: **L'Envelat.** Plaça de l'Om

Diumenge 31 de maig

- D'11 a 14 i de 17 a 20 h: **Jocs tradicionals.** Plaça d'Octavià. INFANTIL
- D'11 a 14 i de 17 a 20 h: **El cep dels destijts.** Taller. Plaça d'Octavià
- D'11 a 14 h: **Fes el teu pout*.** Taller. Plaça d'Octavià. INFANTIL
- 12 h: **Ser un bon pagès*.** Gimcana. Passeig dels Platans. INFANTIL
- De 12 a 13.30 h: **Ballada de Sardanes de sempre.** Plaça d'Octavià
- 13 h: **Llegendes de Sant Cugat.** Teatre. Plaça de l'Om

18 h: **L'aigua i la forma tradicional d'autobastiment*.** Itinerari guiat. Museu-Monestir exteriors

19 h: **Fi de festa amb Ball de Page-i Joan.** Plaça de l'Om

* Per participar-hi cal fer reserva prèvia escrivint un mail a o bé trucant al 93.589.63.66 de dilluns a divendres de 9 a 14 h.

MUSEU DE SANT CUGAT
www.museusantcugat.cat
A/V: museusantcugat.cat
Tel: 93.675.69.51

Museu-Monestir
(Claustre del Monestir, s/n)

Museu-Casa Aymat
(C.Villa, 68)

Horari Museu-Monestir
(de l'1 de juny al 30 de setembre)
De dimarts a dissabte, de 10 a 13.30 h i de 15 a 20 h.
Diumenges i festius, de 10 a 14.30 h.

Horari Casa Aymat
De dimarts a divendres, de 10 a 15h.
Dissabte de 10 a 13.30 i de 15 a 20 h.
Diumenges i festius, de 10 a 14.30 h.

Totes les activitats són gratuïtes i són obertes a tothom.

Cal fer una inscripció prèvia a les que així ho especifica trucant al telèfon del Museu (93.589.63.66) de dilluns a divendres de 9 a 14 h. També podeu enviar un correu electrònic a: educacionmuseusantcugat.cat

MUSEU DE SANT CUGAT

PATRIMONI VIU 2009
Sant Cugat
VINYES I BLAT

Del 29 al 31 de maig
Museu de Sant Cugat

PATRIMONI VIU 2009 SANT CUGAT

VINYES I BLAT Del 29 al 31 de maig

Ajuntament de Sant Cugat

Quan Sant Cugat era un poble pagès adossat al voltant del Monestir, quan al seu entorn hi havia només horts agrícoles arroscats conreats emmarcats per camps totivons cultivats, amb blats verds o orans davant. (L.)

Miquel Cabanes Albiol
"Més arrels que Sant Cugat"

QUÈ ÉS EL PATRIMONI VIU?

Aquesta proposta neix del Museu de la Ciutat com un intent de conèixer les vicissituds i els trets definidors del patrimoni cultural com a tot conjunt i hi ha les associacions entitats que viuen la cultura i la història de forma quotidiana.

Rememorem la Fira de les Forces
Estrictament vinculada amb les festes del camp, i més especialment amb aquelles vinculades amb el blat, la Fira de Maig fou coneguda durant anys a la festa major de la vila, per la qual cosa era motiu de gresca i joia aere del Vallès.

La ben entrats al segle XXI, evocarem la Fira de les Forces amb un seguit d'interessants propostes culturals.

QUÈ FA VIU EL PATRIMONI?

GRUP D'ESTUDIS LOCALS
L'IGEL, entitat fundada el 1922, té com a objectiu primordial difondre i potenciar la investigació en els camps de les ciències socials i les humanitats en l'àmbit santoguà.

Uns dels seus membres, en Jordi Gasca, ens oferirà una xerrada sobre Sant Cugat que un dia fou amb carres sense asfaltar, vinyes i blat aere.

ANDANÇA-ESBART SANT CUGAT
Andança, escola de dansa de l'Esbart Sant Cugat, té un projecte formatiu que treballa partint de l'art tradicional, tot dotant d'un projecte modern d'un llenguatge proper i innovador.

La seva aportació a les jornades és una al·legria als temps de vinyes mirant que de tota la vida i la dansa de nova creació. I tot això, acompanyat d'un bon vi de la terra.

LES JOAQUINA PLA I FARRERAS
Amb aquesta proposta, el Museu ha volgut acostar-nos a la realitat de fa cinquanta anys. L'experiència del record ens l'aportaran testimonis vius del món agrícola i el treball de recerca sobre agrícoles realitzat pels alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Joaquina Pla i Farreras. Iota una experiència de diàleg intergeneracional.

Amb la col·laboració especial de Joan Tortosa i Tomàs Gran SOCIETAT TONDA LLUNA.

Amb més de 125 anys d'història, aquesta entitat ha sabut conservar la tradició del cant coral ruscada sota l'impuls dels Còs. Ove a finals del segle XIX. En aquesta ocasió ens oferiran una bona selecció de cançons per a recordar els temps de la vinya i del blat.

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL BARRI DEL MONESTIR
L'associació de veïns més antiga de Sant Cugat també ha volgut participar a la festa.

Aquesta entitat sense ànim de lucre, amb uns 200 socis, defensa valors com el civisme i l'espirit solidari per tal de fer del seu barri un lloc més agradable. És per això que treballa en col·laboració amb la Taula de la Gent Gran i la Taula de Mobilitat i Recreació, està adherida a l'entitat dels Caparús, essent els membres membres de l'Associació que els fan ballar cada any per festa Major.

En col·laboració estreta amb el Museu, oferiran un esmorzar de pagès per començar bé la jornada, on no hi faltaria la botifarra i el bon vi de paró.

LLAR D'AVIS DE LA PARRÒQUIA
Formada per un grup de voluntaris el 1980, la Llar té com a objectius principals els de promoure el benestar de la gent gran i animar les seves aportacions, tot fent veure la seva entitat qualitat, fruit indiscutible de l'experiència.

Com a projecte intergeneracional que pretén ser el Patrimoni Viu, s'ha començat enguany per a la demostració d'oficis tradicionals com són els labors i els botiers. Els membres de la Llar ompliran la plaça de l'Om realitzant seva activitat quotidiana, transmetent concienzudament i amb les noves generacions, fruit del patrimoni cultural comi que com realment viu.

BASTONERS DE SANT CUGAT
En una proposta al·legria del Sant Cugat pagès no podia pas faltar-hi el repic característic del ball de bastons, una dansa que s'ha anat transmetent de generació en generació a areas de Catalunya i que comporta en si una forta dosi de tradició rural.

GRUP MEDITERRÀNIA
El Grup Mediterrània, un bon exemple de dansa tradicional de nova creació a casa nostra, ha estat creant i recreant les danses tradicionals catalanes al llarg de quinze anys.

L'Envelat, peça estrenada l'any 1963, cerca evocar l'espirit de festa major d'aquests espais emblemàtics de princip del segle XXI. Diverses personatges com la dita, el soldat de permis, les pageses o el boteller ompliran la plaça de dansa, música i colors.

COOPERATIVES DE CONSUM
Les cooperatives de consum La Gioada, El Gabès i La Carabassa, són grups organitzats de consumidors de Sant Cugat que aposten per productes ecològics i de qualitat. En aquesta ocasió podrem comptar amb alguns d'aquests membres per a que ens expliquin i per què d'aquestes cooperatives i com s'organitzen.

TALLER TRIANGLE
Amb gran experiència i professionalitat en el camp de la didàctica de les arts plàstiques, el taller triangle està treballant per tal d'acostar els nens i nenes de Sant Cugat a la seva realitat més propera de manera creativa i lúdica. Aquesta ocasió podrem comptar amb alguns dels seus membres per a que ens expliquin i per què d'aquestes cooperatives i com s'organitzen.

ATEU DE SANT CUGAT
L'Ateneu és una entitat sense ànim de lucre que treballa per promoure la participació ciutadana i els valors democràtics a la societat, dient a terme diferents iniciatives en l'àmbit social-cultural.

Per primera vegada, i amb la voluntat d'esdevenir una fira mensual estable, l'Ateneu organitza un Mercat de pagès en el qual hom podrà trobar productes d'agricultura ecològica, artesania alimentària i productes naturals. Aquesta iniciativa es fa de a terme amb la col·laboració de les seves cooperatives de consum de Sant Cugat: La Gioada, El Gabès i La Carabassa.

PLATAFORMA PER A LA DEFENSA CÍVICA DE TORRENEGRA I RODALLES
Aquesta plataforma ciutadana està formada per més de 80 entitats santoguàtiques i vallesanes i té per objectiu, des del 1993, aconseguir la protecció i conservació de l'espai agrícola i forestal de la Torre Negra, un espai situat entre el nucli urbà de Sant Cugat i la serra de Collesera amb un gran valor ecològic, paisatgístic i social.

Uns dels representants d'aquesta entitat serà a la taula de conferències dedicades al patrimoni actual i futur de l'agricultura per aproximar-nos a la realitat de Torre Negra, conèixer-ne les seves fortaleses i debilitats.

ENTITAT SANDANISTA SANT CUGAT
Va néixer arran de la inquietud de promoure audicions de sardanes de forma pública a la nostra vila, amb la fi de fomentar la sardana com a fet cultural i tradicional.

La proposta per al Patrimoni Viu d'enguany és la de cercar i ballar aquelles peces més estament vinculades a la societat rural de princip de segle XX. Amb la Góba de la Principal del Llobregat.

MIRA-SOL TEATRE
Mira-sol teatre, que organitza celebra el seu vintè aniversari, ofereix mensualment una visita teatralitzada al Museu de Sant Cugat per a tots els públics. A més, organitza el Festival de Teatre de Mira-sol. El diumenge 30 de maig participaran a les jornades amb una narració de llegendes santoguàtiques tradicionals a la plaça.

COMISSIÓ DEL PAGE-I JOAN
El ball del Page-i Joan, també conegut com el Ball del Vani i el Ram, és una dansa santoguàtica del segle XVIII. La comissió va ser creada per conservar, difondre i adaptar aquesta dansa al segle XXI.

PROFESIO
La Promoció de Festes Locals de Sant Cugat va ser creada el 2002 per promoure, dinamitzar i organitzar festes populars i altres esdeveniments culturals. Durant aquests anys ha estat potenciant la participació i la implicació ciutadana, tant a nivell individual com col·lectiu, treballa en la recerca i en la recuperació de festes i elements tradicionals com el Carnaval o el Seguí de Festa Major.

Profesio és, ja des de la primera edició, entitat col·laboradora del Museu de Sant Cugat, en l'organització i dinamització del Patrimoni Viu.

PROPOSTES DEL MUSEU

Exposició Sant Cugat, vinyes i blat
Realitzada en col·laboració entre el Museu de Sant Cugat i l'Editorial Eixàdós, amb motiu de les jornades del món rural, aquesta mostra vol aprofitar la relevància del material fotogràfic recollit per abastacions de l'Abans-Sant Cugat, gràcies a la participació ciutadana.

És un treball de contextualització i de difusió per a que els gars paguin recordar i els petits paguin comprendre.

Tallers i demostracions d'oficis tradicionals
Gasteria i pa de llenya

Jocs tradicionals per a nens i nenes
Els jocs de la paga, el pout, el domini, les cartes, les bàlles catalanes... Jocs de sempre i de fora, per als nens i les no tan nens.

Tallers d'expressió plàstica per acostar-nos al món agrícola

Uns nens del món rural i fes el teu pout!
Dies nanses contra l'engany d'acostar-nos a aquestes concèrns del món rural, com són els animals i la forma tradicional d'autobastiment d'aigua. En ambdós tallers s'usen materials reciclats, amb la voluntat de treballar el pagès amb vista a la sostenibilitat en el futur.

Les llavors locals i la seva tradició
Si les escollim amb atenció, les llavors poden explicar-nos també les seves petites històries. Històries de qui les ha fet arribar a les nostres mans, de revolució dels nostres agroecosistemes, de la industrialització de l'agricultura... Aquest taller, dinàmic i per a tots els públics, té la voluntat d'implicar petits i gars en la història de l'agricultura autònoma i pensar en un futur més sostenible.

Ser un bon pagès
A través del jo, el temps de llegir el Museu vol acostar els nens i nenes a la comprensió de la història. Diverses propostes portaran, en aquesta ocasió, a construir un coneixement general del que significa ser pagès en el Sant Cugat dels anys vint. Les cançons, la dansa, la indumentària característica, les llegendes i les rebans populars, entre moltes d'altres, configuren un món nou per descobrir i estimar.

Itinerari guiat
L'aigua i la forma tradicional d'autobastiment

Aquesta és un itinerari pensat des del Museu per tal d'acostar-nos als testimonis físics que ens parlen de la mita de l'aigua a la vila i la gestió d'aquesta mita en temps de nens, fins a arribar als nostres dies. Una proposta que s'ofereix per primera vegada a la ciutat amb motiu del Patrimoni Viu 2009.

5- BIBLIOGRAFIA: Referències comentades

5. BIBLIOGRAFIA: referències comentades

5.1- Sobre els canvis de Sant Cugat

* MIQUEL i SERRA, Domènec (1996). "Sant Cugat del Vallès: de la revolució de la vinya al PGM". *Revista GAUSAC*, Núm. 9, pp.65-78. Desembre de 1996

Article curt i molt clar escrit per l'historiador més important de Sant Cugat i propietari de terrenys de Torrenegra. Aporta de manera clara una història de Sant Cugat recent que situa molt bé el poble actual. Necessari per comprendre què és Sant Cugat. Va molt bé per situar l'agricultura en el marc de la història local.

* ROMANÍ, Daniel (2007). *Les sagues de Sant Cugat*. Cossetània Edicions i Museu de Sant Cugat

5.2- Sobre l'activitat agrícola a Sant Cugat del Vallès

* GRAU I GARRIGA, Tomàs (1996). *La vinya i el blat a Sant Cugat*. Publicitat i Edicions, Sant Cugat del Vallès

Escrit en un llenguatge planer però amb un profund coneixement, Tomàs Grau i Garriga ens exposa la manera de treballar la vinya i el blat a Sant Cugat del Vallès en una perspectiva històrica.

* MUSEU DE SANT CUGAT (2008). *Patrimoni viu 2009. Sant Cugat, vinyes i blat. Dossier informatiu per a entitats col·laboradores*. Sant Cugat del Vallès: Museu de Sant Cugat.

Material escrit per Helena Minuesa com a informació pels participants a les jornades de Patrimoni Viu 2009 sobre l'agricultura a Sant Cugat del Vallès. La redacció és clara i conceptualment és senzill. Exposa com es treballava la vinya i els cereals a Sant Cugat.

* TROYANO i CUSSÓ, Joan (1996). "100 anys d'associacionisme agrari a Sant Cugat del Vallès", *Revista Gausac*, Núm, 9, pp.79-100

L'autor, un historiador reconegut de Sant Cugat, ens descriu a la revista d'història local de Sant Cugat, el desenvolupament de l'associacionisme agrari a Sant Cugat lligat als moments més importants de la història de Catalunya.

5.3- Sobre el conflicte de Torrenegra

* CÀCERES, A. & CASAÑAS, F. (2006). *Pla de gestió agrícola del parc rural de Torre negra de Sant Cugat del Vallès*. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya.

Informació sobre el conflicte social al voltant del Parc rural de Torre Negra dirigida al professorat que participa de les activitats del PDE que s'ofereixen des de l'Ajuntament de Sant Cugat. Està elaborat per l'empresa d'educació ambiental Argelaga i l'ajuntament de Sant Cugat.

* LEON, Victor (2005). *Anàlisi d'un conflicte territorial: El cas de la Torre Negra de Sant Cugat del Vallès*. Universitat Autònoma de Barcelona

Aquest article es tracta d'un treball de final de carrera de la llicenciatura de geografia. S'analitza amb molta profunditat el conflicte al voltant de la Torre Negra. Descripció única, ben documentada, i equilibrada del conflicte.

* MIQUEL i SERRA, Domènec (2008). "El patrimoni històric i cultural en l'àmbit territorial de la Torre Negra", Revista GAUSAC, Núm. 30-31.

Un recull ric del patrimoni que es troba al voltant de la Torre Negra. No s'analitza el conflicte però s'aporten informacions detallades dels seus elements més importants.

* PDE (Pla de Dinamització Educativa) (2008). *Treballem a través del conflicte: El cas del Parc Rural de Torre Negra*. Sant Cugat del Vallès.

5.4- Sobre la realització d'entrevistes per a recuperar les fonts històriques

Els textos següents plantegen la importància de la història oral i aporten eines pel professorat de ciències socials que vulgui treballar la història oral a l'aula.

* AA.VV. (2002): "Història i fonts orals". *Perspectiva escolar*. Publicació de Rosa Sensat, nº 265, maig

* BERNAL, M.Dolors i CORBALÁN, Joan (2008). *Eines per a treballs de memòria oral*. Memorial Democràtic. Diputació de Barcelona.

Material molt clar sobre la metodologia de realització d'entrevistes. Potser no és molt adient per a secundària però pot servir pel professorat que vulgui orientar treballs de recerca de batxillerat.

- * BORRAS LLOP, J. M^a. (1989): "Fuentes orales y enseñanza de la historia". *Historia y fuente oral* nº 2, 137-151
- * FOLGUERA, P. (1994): *Cómo se hace historia oral*. Madrid. Eudema
- * GÓMEZ, P./GÓMEZ, P./SÁNCHEZ, P. (1998): *Història oral. Procediments de ciències socials*. Barcelona. Teide.
- * MIRALLES i MONTSERRAT, J. (1985): *La història oral. Qüestionari i guia didàctica*. Editorial Moll. Palma de Mallorca.
- * PAGÈS, J./SANTISTEBAN, A. (1994): "Elements per a un ensenyament renovat de les Ciències Socials. Procediments amb fonts primàries i aprenentatge de la història", a *I Jornades de Didàctica de les Ciències Naturals i Socials al Baix Llobregat*. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 109-165.
- * SITTON, T./MEHAFFY, G. L., DAVIS Jr, O.L., (1989): *Historia oral. Una guía para profesores (y otras personas)*. México. Fondo de Cultura Económica.

5.5- Material Audiovisual

- * Cerarols, LL., Estruch, M. & Gil, M. (2007). *La vinya al Bages, tradició i modernitat*. CD.

Aquest material mostra amb molt de detall el treball a la vinya a partir de les accions i les explicacions de pagesos del Bages tot mostrant una comparació entre el treball de la vinya en el passat i l'evolució d'aquest treball en el present. Té una durada de 40 minuts.

- * Espinet, M., Bachs, M., Bosch, D. & Molina, R. (2009). *Memòria de Sant Cugat: Passat, present i futur de la nostra agricultura*. UAB: Servei d'Aplicacions Educatives. DVD

El DVD recull una narració de 20 minuts sobre el procés didàctic que varen seguir l'alumnat de 3er d'ESO de l'IES Joaquina Pla i Farreras en realitzar la unitat didàctica sobre l'agricultura a Sant Cugat titulada durant el curs 2008-9. El material audiovisual mostra també les entrevistes realitzades per l'alumnat a diferents personatges de Sant Cugat com en Joan Tortosa, Tomàs Grau i Jaume Grau que ens aporten la seva visió del passat de l'agricultura a Sant Cugat del Vallès. L'audiovisual va formar part de l'exposició de les "Jornades Patrimoni Viu 2009: Sant Cugat Vinyes i Blat" que varen organitzar el Museu de Sant Cugat del 29 al 31 de Maig de 2009.

- * Fotografies aèries en format digital antigues i modernes de Sant Cugat.

6- DVD: Una narración visual de l'experiència

**MONOGRAFIES D'EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT A SANT
CUGAT DEL VALLÈS**